

Vilboksskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling 2018-2019

Efter uppföljning av fjolårets plan mot diskriminering och kränkande behandling görs följande prioriteringar inför innevarande läsår;

- **Ökad trygghet på rasterna**
Fler vuxna ute på rasterna. Särskild uppsikt över skogen och fotbollsplanen.
- **Trygghet i omklädningsrummen**
Klasslärare, idrottslärare och ev. extrapersonal har tillsyn under ansvar av idrottsläraren
- **Förbättra språkbruket**
Lärare och elever pratar om det i det främjande värdegrundsarbetet och vid uppkomna situationer.
- **Inkludera alla elever i positiva sammanhang**
*Få alla elever att umgås med varandra, bli vänner, utveckla språket och kunna leka på rasterna **utan** våldsamma inslag.*

Alla elever involveras i dessa prioriteringar via klassråd och elevråd!

Nya planen fastställs 2018-11-01

Eva Areschoug Mårtensson
Rektor

Verksamheter som omfattas av planen

Grundskola F-6 och fritidshem.

Ansvarig för planen

Rektor

Vår vision

Vilboksskolan – en skola med kunskap, trygghet och trivsel för alla elever!

Planens giltighetstid

1 november 2018 – 31 oktober 2019

Elevernas delaktighet

Elevenkäter för vissa årskurser vartannat år

Enkäterna kan kompletteras med frågor som tar upp de olika diskrimineringsgrunderna.

Skolinspektionens enkäter till vissa årskurser.

Elevrådet diskuterar och är med och beslutar om skolans ordnings- och trivselregler i början eller i slutet av varje läsår.

Trivselfrågor och likabehandling finns med som stående punkt på klassråden.

Personalens delaktighet

Likabehandlingsplanen utvärderas varje år i juni, genom enkäter och i samtal på arbetsenhetskonferenser.

Vårdnadshavares delaktighet

Vårdnadshavare informeras och planen diskuteras i samrådsgruppen. Planen finns på skolans hemsida.

Förankring av planen

Planen presenteras och diskuteras i alla klasser.

Vidare diskuteras planen på arbetsplatsträffar och samrådsmöten. De synpunkter som framkommer beaktas och tas med i revidering av planen.

Den färdiga planen skall göras känd hos samtliga elever och vårdnadshavare.

Utvärdering

Beskrivning av hur fjolårets plan har utvärderats

Planen har utvärderats i personalgruppen.

Skolinspektionens elev- och föräldraenkät till årskurs 5.

Delaktiga i utvärderingsarbetet

Personal, EHT teamet, rektor, elever och vårdnadshavare i årskurs 5.

Resultatet av utvärderingen av fjolårets plan

Vissa förbättringar har skett utifrån målen i föregående plan.

Matsalssituationen har förbättrats sedan vi möblerat med ytterligare bord i tamburen och schemalagningen gällande klassernas tid i matsalen är något bättre än föregående år. En del klasser har dessutom bestämda platser för eleverna i matsalen- "matkompisar". När det gäller elevernas språkbruk till varandra och i viss mån även till vuxna finns det mycket kvar att göra. Antalet vuxna ute på rasterna har ökat vid vissa tillfällen. Översyn har gjorts gällande idrottlektionerna och tid för ombyte och vuxennärvaro, det är önskvärt att det finns tid mellan de olika klassernas lektioner för att det inte ska bli för trångt och bråkigt i omklädningsrummen.

Årets plan skall utvärderas senast

30 september 2019

Beskrivning av hur årets plan skall utvärderas

Elever och vårdnadshavare får i enkätform ge sin syn på frågor som rör likabehandling. Resultatet skall analyseras i klassråd och på arbetsplatsträffar.

Ansvarig för att planen utvärderas

Rektor

Främjande arbete - Detta arbete handlar om att stärka de positiva förutsättningar som finns för likabehandling i verksamheten.

Mål och uppföljning

Kapitel 1 och 2 i skollagen och de mål som finns i läroplanen, Lgr11, skolans värdegrund och uppdrag samt normer och värden är grund i arbetet med eleverna.

Eleverna skall känna till vad som omfattas av begreppet kränkande behandling.

Eleverna skall ha kännedom om de olika diskrimineringsgrunderna och förstå att vi är olika och också agerar och reagerar olika vid olika tillfällen.

Varje klass diskuterar fortlöpande sitt arbete på klassrådet.

Arbetslagen utvärderar kontinuerligt, minst en gång per månad.

Insatser:

En god samverkan mellan hem, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård

Varje form av kränkande behandling uppmärksammas och utreds omedelbart. Vid behov kontaktas vårdnadshavare och dokumentation sker i dessa fall. Utbildningsnämnden informeras

Värdegrundsarbete sker i alla klasser, olika material och metoder används för att göra eleverna involverade

Eleverna skall känna till barnkonventionen

Eleverna ska känna till de olika diskrimineringsgrunderna

Klassråd och elevråd

Skolans EHT arbetar kontinuerligt med värdegrundsfrågor på organisation-, grupp- och individnivå

Ett tillgängligt elevhälsoteam för såväl pedagoger som elever och vårdnadshavare

Skolan har ett hälsofrämjande arbete med bland annat hälsosamtal och tjej- och killgrupper

Hälsosamtal med förskoleklass och årskurs 4 med frågor om sunda livsstilsvanor

Extra anpassningar i klassrummen så att alla elever får så goda möjligheter som möjligt att lyckas i skolarbetet

Olika metoder i klassrummet för ökad elevdelaktighet

SKUA – Språk och kunskapsutvecklande arbetssätt- fortbildning för personalen för att öka elevaktiviteten i klassrummen där målet är att utveckla elevernas lärande, sociala förmåga och skapa positiva och inspirerande lärsituationer

Skolan har ett antal "resurspersoner" som arbetar i klasserna utöver klasslärarna

Språkstödjare finns på skolan varje dag och studiehandledare vid flera tillfällen i veckan

Samtal om netetik med klasslärare och IKT pedagog

Gemensamma aktiviteter t.ex. firande av FN-dagen och skogsvandring

Fadderverksamhet

Rastvärdar finns ute under dagens raster och vi har riktade aktiviteter vid två förmiddagsraster

Återinvigning av skolans "Kompisträd", trädet kan eleverna gå om de vill ha en kompis att vara med

Gemensamma temadagar under läsåret

Ansvariga

Personal som arbetar med barnen/eleverna.

Datum när det skall vara klart

Värdegrundsarbetet pågår ständigt och följs upp kontinuerligt.

Kartläggning**Kartläggningsmetoder**

Enkäter till elever, föräldrar och personal genomförs regelbundet.

Likabehandlingsarbetet diskuteras i: Klassråd, elevråd, EHT teamet, utvecklingssamtal, klasskonferenser, hälsosamtal, föräldramöten, samrådsgrupp samt personalkonferenser.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling och trakasserier

Hur eleverna involveras i kartläggningen

Eleverna besvarar trivselenkät.

Varje klassråd och elevråd diskuterar likabehandlingsarbetet. En viktig fråga är "finns det några speciella platser och/eller tillfällen där kränkningar sker?"

Hur personalen involveras i kartläggningen

Personalen diskuterar de kränkingsanmälningar som skrivits och åtgärder som vidtagits. Rastvärdarna är uppmärksamma på språkbruk och var det eventuellt kan ske kränkningar på skolan.

Resultat och analys

Uppkomna resultat tas med i arbetet med Likabehandlingsplanen på sådant sätt som beskrivs allmänt i planen.

Förebyggande åtgärder - Detta arbete handlar om att minimera risken för kränkningar och utgår från identifierade riskfaktorer.

Mål och uppföljning

Alla kränkningar ska uppmärksammas vid varje tillfälle och alla vuxna har skyldighet att reagera och agera. Samtal om detta sker i klasserna, på utvecklingssamtal, i elevhälsoteamet i klassråd och elevråd samt i fritidshemmets verksamhet.

Åtgärd

Arbetet med normer och värden skall integreras i den dagliga undervisningen

Skolans ordnings- och trivseregler är framtagna gemensamt och beslutade av rektor i samråd med elevrådet

Förtroendeskapande gemenskapsaktiviteter - äldre hjälper yngre

Värderingsövningar – avslappningsövningar- klassrumsmassage är olika inslag i undervisningen

Rastvärdar på varje rast med synlig gul väst

Hälsosamtal

Tjej- och killsnack

Samtal på klass- och eller individnivå efter behov

Motivera åtgärd

Trots ständigt pågående arbete med normer och värden förekommer det att elever känner sig utanför eller kränkta.

Ansvarig

Rektor, skolpersonal, fritidshemspersonal och elevhälsoteamspersonalen

Datum när det skall vara klart

Arbetet sker kontinuerligt och blir aldrig klart.

Rutiner vid akuta situationer**Policy**

Vilboksskolan skall vara en trygg, säker och stimulerande miljö för lärande och utveckling. Därför accepteras inte några former av trakasserier eller kränkande behandling. Varje elev är unik och därför kommer varje fall att vara olikt och detta måste beaktas i handläggning av ärenden.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

All personal har skyldighet att agera mot kränkande behandling. Den som upptäcker något är skyldig att omedelbart reagera och agera. Kontakt tas med EHT- teamet där så behövs. Information till den vuxna som "tar hand" om ärendet, vanligtvis klasslärare och personal på fritidshemmen.

Kontaktpersoner som elever och föräldrar kan vända sig till:

I första hand de lärare som undervisat när händelsen inträffat (t.ex. slöjd, musik, idrott) därefter klasslärare eller fritidshemspersonal.

Därefter:

Rektor Eva Areschoug Mårtensson, tfn 931 46

Kurator Rebecka Blixt, tfn 931 79

Skolsköterska Kerstin Muhic, tfn 935 62

Åtgärdstrappa

Vid bråk, konflikter, trakasserier och/eller kränkande behandling mellan några parter eller på gruppnivå används nedanstående åtgärdstrappa. Den personal som bevittnar/får kännedom om händelsen har det inledande uppdraget att lösa konflikten.

1. **Kartläggning** Personal som fått ärendet till sig samtalar med inblandade elever.
2. **Hemmet kontaktas** Personal tar kontakt med elevens/elevernas vårdnadshavare.
3. **Dokumentation till skolledare** Personal rapporterar skriftligen till rektor. Blankett 1) *Anmälan om kränkande behandling genomförs. Blankett 2) Utredning genomförs.* Både anmälan och utredning skickas skyndsamt till Utbildningskontoret för diarieföring.
4. **Uppföljning** Rektor lyfter ärendet i Elevhälsoteamet för kännedom. Uppföljningssamtal äger rum inom en vecka av incidenten och skola/fritids kontaktar vårdnadshavare. Dokumentationen skickas till Utbildningskontoret för diarieföring.
5. **Åtgärdande samtal** Skolan utvärderar och följer upp med berörda parter, kontaktar vårdnadshavare igen vid behov.
6. **Gå vidare** Om kränkningarna fortsätter, kallar rektor vårdnadshavarna till möte för samtal tillsammans med elev, personal och skolledning. Här kan även uppgiftslämnaren, om det är en annan person, delta om detta är möjligt.
7. **Elevhälsoteamet** Vid behov kontaktas därefter Elevhälsan.
8. **Rektor** informerar huvudman skriftligt som återkopplar till utbildningsnämnden.
9. Vid behov ansvarar rektor för att polisanmälan och/eller socialtjänstanmälan görs.
10. Händelser som rubriceras som brott polisanmäls.

Skollagen 6 kap 10§

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

1. Rektor samlar information om händelsen
2. Rektor genomför samma dag eller senast dagen efter enskilda samtal med de inblandade. Information från rektor görs till huvudman.
3. Berörd vårdnadshavare kontaktas. Facklig representant meddelas angående personalen.
4. Uppföljningssamtal med de inblandade sker inom en vecka. Händelsen dokumenteras av rektor tillsammans med den utsatte på särskild blankett. Vid alla händelser där vuxna kränker barn är rektor ansvarig för utredning och uppföljning.

Rutiner för dokumentation

1. Vid kränkande behandling mellan barn används blanketten "Anmälan om kränkande behandling" som är framtagen av utbildningsnämnden. Ansvarig för att upprätta denna anmälan är den personal som genomfört samtalen med de inblandade.
2. Vid smärre incidenter kan IUP eller särskild loggbok användas. Ansvarig är den personal som genomfört samtalen med de inblandade.
3. Vid kränkande behandling när vuxna kränker barn används särskild blankett. Rektor ansvarar för utredningen.

När elev bemöter vuxna på olämpligt sätt

Samtal skall ske med inblandade parter samt berörd klasslärare eller barngruppsansvarig. Rektor ansvarar. Rektor eller någon annan av rektor utsedd pratar med barnets vårdnadshavare. Händelsen dokumenteras av rektor eller utsedd personal tillsammans med den utsatte. Möte mellan rektor, personal och vårdnadshavare skall ske.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man nedvärderar andra för att den är kvinna, homosexuell eller kommer från ett annat land. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Face Book). Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via sociala medier av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelande. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen.[trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet, samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". (trakasserier)
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]